

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa R. A.  
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 30 stycznia 2019 r.,  
zażalenia powoda  
na postanowienie Sądu Rejonowego w K.  
z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt I C (...),

**zwraca sprawę Sądowi Okręgowemu w K..**

### UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2018 r. Sąd Rejonowy w K. odrzucił skargę R. A. o stwierdzenie niezgodności z prawem postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie I C (...). Odrzucenie skargi było spowodowane wystąpieniem braków formalnych, w szczególności niezastosowaniem się skarżącego do wymagań określonych w art. 424<sup>6</sup> § 3 k.p.c. Przepis ten stanowi m.in., że skargę wniesioną z naruszeniem art. 87<sup>1</sup> § 1 k.p.c. - sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie odrzuca na posiedzeniu niejawnym.

Z uzasadnienia wynikało, że dnia 16 stycznia 2018 r. R. A. wniósł do Sądu Rejonowego w K. pismo sporządzone i podpisane przez niego samego, zatytułowane „Skarga”, w którym żądał stwierdzenia, że wskazane postanowienie

tego Sądu zostało wydane niezgodnie z prawem. Niezgodność ta miała polegać na tym, że dnia 11 lipca 2017 r., rozpatrując zażalenie na odmowę wszczęcia śledztwa, Sąd Rejonowy w K. IX Wydział Karny zanegował stan prawny stworzony prawomocnym wyrokiem w sprawie III RC (...) z dnia 14 stycznia 2014 r., wydanym przez Sąd Rejonowy w K.

Sąd Rejonowy w K. potraktował skargę R. A. jako skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem, przewidzianą w art. 424<sup>1</sup> k.p.c. i postanowieniem z dnia 21 czerwca 2018 r. odrzucił ją, gdyż została sporządzona bez zachowania wymagań przymusu adwokacko-radcowskiego (art. 87<sup>1</sup> w związku z art. 424<sup>6</sup> § 3 k.p.c.).

Przytoczone postanowienie zaskarżył zażaleniem autor skargi, zarzucając, że nie składał skargi do Sądu Najwyższego, który „rozpoznaje tylko skargi od prawomocnych wyroków”, lecz skargę do Sądu Rejonowego w K. Wydział I Cywilny, „który rozpoznaje skargi od prawomocnych postanowień wydanych przez Sąd Rejonowy w K. Wydział Karny.” Podniósł, że skarga o stwierdzenie, „że postanowienie sądu zostało wydane niezgodnie z prawem złożona do Sądu Rejonowego Wydział Cywilny nie podlega opłacie i nie jest wymagane, by skarga została sporządzona przez adwokata lub radcę prawnego”.

Na wezwanie Sądu skarżący uiszczył opłatę od zażalenia w wysokości 30 zł, ale jednocześnie w dniu 7 sierpnia 2018 r. złożył zażalenie „na bezpodstawne wezwanie do uiszczenia opłaty”, żądając jej zwrotu i niezwłocznego rozpoznania jego skargi a nie jej odrzucenia. Tego samego dnia w odrębnym piśmie powołał się na podstawę prawną swojego żądania i stwierdzenia niezgodności z prawem zaskarżonego postanowienia w wyniku „naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, materialnego i konstytucyjnych wolności”, tj. art. 5 k.p.k., art. 363 k.p.c., art. 365 i 366 k.p.c. oraz art. 42 ust. 2 Konstytucji RP.

Zarządzeniem z dnia 3 września 2018 r. przewodniczący Wydziału I Cywilnego w Sądzie Rejonowym w K. przedstawił akta sprawy Sądowi Okręgowemu w K. w celu rozpoznania zażalenia skarżącego z dnia 16 lipca 2018 r. na postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 21 czerwca 2018 r.

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy stwierdził swą niewłaściwość i przekazał zażalenie Sądowi Najwyższemu do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stwierdzając swą niewłaściwość i przekazując sprawę Sądowi Najwyższemu w celu rozpoznania zażalenia, Sąd Okręgowy przeoczył, że przed Sądem Najwyższym obowiązuje bezwzględny przymus adwokacko-radcowski (art. 87<sup>1</sup> § 1 k.p.c.), co m.in. oznacza, iż wszystkie kierowane do niego środki zaskarżenia muszą być sporządzone przez adwokata lub radcę prawnego. Środkowi zaskarżenia sporządzonemu bez zachowania tego wymagania nie można nadać biegu; podlega on *a limine*, bez wzywania do usunięcia braku, odrzuceniu przez sąd *a quo* (art. 87<sup>1</sup> § 1 zdanie drugie w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3, art. 398<sup>6</sup> § 2 i art. 424<sup>6</sup> § 3 oraz w związku z art. 130 § 5 k.p.c.) (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008 r., II CZ 77/08, „Monitor Prawniczy” 2010, nr 10, s. 32 i z dnia 29 kwietnia 2015 r., V CZ 14/15, nie publ.).

W tej sytuacji, skoro zażalenie skarżącego zostało sporządzone przez niego osobiście, bez udziału zawodowego pełnomocnika, przekazanie sprawy Sądowi Najwyższemu było bezzasadne. Należało zatem – uwzględnivszy art. 200 § 2 k.p.c. – orzec, jak na wstępie.

Niezależnie od tego należy zwrócić uwagę, że poważne wątpliwości budzi także kwalifikacja pisma inicjującego postępowanie w niniejszej sprawie. Skarżący wprawdzie nazwał swoje pismo „skargą” oraz zażądał „stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia sądu”, to jednak – co sam potem kilkakrotnie stanowczo wyjaśnił – nie zamierzał wnosić skargi unormowanej w art. 424<sup>1</sup> k.p.c., która zresztą w tym przypadku nie przysługuje („od prawomocnego postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa nie może być wywiedziona kasacja”), lecz w inny sposób podważyć orzeczenie albo też uniknąć jego skutków. Zarzucił, że nie składał skargi do Sądu Najwyższego, który „rozpoznaje tylko skargi od prawomocnych wyroków”.

Sądy podejmujące czynności w niniejszej sprawie skupiły się na czysto werbalnej warstwie wniesionego pisma, pomināvwszy że zgodnie z art. 130 § 1 *in fine* k.p.c. – zwłaszcza wtedy, gdy strona działa osobiście, bez pomocy zawodowego pełnomocnika – decydująca jest treść i cel pisma, a nie jego oznaczenie i rodzaj użytych w jego treści formułek. Sąd Najwyższy już

niejednokrotnie wyjaśniał, że mylne oznaczenie przez stronę pisma procesowego obejmuje nie tylko wadliwe oznaczenie jego nazwy, lecz także mylne zredagowanie treści pisma. Wyjaśnił również, że nieudolne, niejednoznaczne lub niejasne zredagowanie treści pisma procesowego nakłada na sąd obowiązek zbadania, jaki był rzeczywisty zamiar strony i co chciała osiągnąć (por. np. orzeczenia z dnia 21 października 1957 r., 3 CR 915/57, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1958, nr 3, s. 335, i z dnia 23 września 1964 r., II PZ 46/64, „Nowe Prawo” 1965, nr 5, s. 560, oraz wyrok z dnia 12 sierpnia 1966 r., I PR 254/66, „Nowe Prawo” 1967, nr 4, s. 574).

Mając to na uwadze należało orzec jak na wstępie.

aj